

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

RESOLUCIÓ de 28 d'octubre de 2021, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual s'incoa expedient per a declarar bé d'interés cultural, amb la categoria de zona arqueològica, el jaciment l'Hostalot-Ildum, a Vilanova d'Alcolea (Castelló), i se sotmet l'expedient incoat a tràmit d'informació pública. 2021/11138]

Vista la sol·licitud formulada per l'Ajuntament de Vilanova d'Alcolea (Castelló), els informes emesos pels serveis tècnics de la Direcció General de Cultura i Patrimoni d'aquesta conselleria favorables a la incoació d'un expedient per a la declaració de bé d'interés cultural, amb la categoria de zona arqueològica, a favor del jaciment de l'Hostalot-Ildum, situat al terme municipal de Vilanova d'Alcolea (Castelló).

Considerant el que disposa l'article 27 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, aquesta Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, en el que és matèria de la seua competència, ha resolt:

Primer

Incoar un expedient per a la declaració de bé d'interés cultural, amb la categoria de zona arqueològica, a favor del jaciment l'Hostalot-Ildum, situat al terme municipal de Vilanova d'Alcolea (Castelló), encomanant la seua tramitació a la Direcció General de Cultura i Patrimoni d'aquesta conselleria.

Segon

De conformitat amb el que disposa l'article 28 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, determinar els valors del bé que justifiquen la declaració, descriure aquest i les seues parts integrants per a la seua més perfecta identificació, així com delimitar el seu entorn de protecció, assenyalar els seus béns patrimonials i fixar les normes de protecció del bé i el seu entorn en els annexos que s'adjunten a la present resolució.

Tercer

En compliment del preceptuat en l'article 27.3 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, notificar aquesta resolució a l'Ajuntament de Vilanova d'Alcolea i a les persones interessades i fer-los saber que, de conformitat amb el que estableixen els articles 35, 36 i 62.3 en relació amb el 27.4 de la llei i articles 8 i 19.2 del Reglament de regulació d'actuacions arqueològiques, aprovat pel Decret 107/2017, de 28 juliol, del Consell, la realització de qualsevol intervenció en la zona arqueològica o en el seu entorn haurà de ser autoritzada preceptivament per la Direcció General de Cultura i Patrimoni amb caràcter previ a la seua realització i a l'atorgament de llicència municipal, si és el cas, quan aquesta siga preceptiva, així com qualsevol canvi d'ús en l'immoble al qual es refereix la present incoació, sense perjudici de l'íntegra aplicació a l'àmbit delimitat del bé d'interés cultural del règim que per a la salvaguarda del patrimoni arqueològic estableix el títol III de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià.

Quart

La present incoació, d'acord amb el que s'estableix en l'article 33 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, determina la suspensió de l'atorgament de llicències municipals de parcel·lació, urbanització, construcció, demolició, activitat i altres actes d'edificació i ús del sòl que afecten l'immoble i el seu entorn de protecció, així com d'aquestes actuacions quan siguin dutes a terme directament per les entitats locals. Queden igualment suspesos els efectes de les ja atorgades, suspensió dels efectes de la qual, de conformitat amb la limitació temporal continguda en l'incís segon de l'article 33 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, es resoldran després de la declaració.

No obstant això, la Direcció General de Cultura i Patrimoni podrà autoritzar les actuacions esmentades quan considere que, en aplicació de les normes de protecció establides en la present resolució, manifes-

Conselleria de Educación, Cultura y Deporte

RESOLUCIÓN de 28 de octubre de 2021, de la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, por la que se incoa expediente para declarar bien de interés cultural, con la categoría de zona arqueológica, el yacimiento L'Hostalot-Ildum, en Vilanova d'Alcolea (Castellón), y se somete el expediente incoado a trámite de información pública. [2021/11138]

Vista la sol·licitud formulada por el Ayuntamiento de Vilanova d'Alcolea (Castellón), los informes emitidos por los servicios técnicos de la Dirección General de Cultura y Patrimonio de esta conselleria favorables a la incoación de expediente para la declaración de bien de interés cultural, con la categoría de zona arqueológica, a favor del yacimiento L'Hostalot-Ildum, situado en el término municipal de Vilanova d'Alcolea (Castellón).

Considerando lo que dispone el artículo 27 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, esta Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, en lo que es materia de su competencia, ha resuelto:

Primero

Incoar expediente para la declaración de bien de interés cultural, con la categoría de zona arqueológica, a favor del yacimiento L'Hostalot-Ildum, situado en el término municipal de Vilanova d'Alcolea (Castellón), encomendando su tramitación a la Dirección General de Cultura y Patrimonio de esta conselleria.

Segundo

De conformidad con lo dispuesto en el art. 28 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, determinar los valores del bien que justifican la declaración, describir el mismo y sus partes integrantes para su más perfecta identificación, así como delimitar su entorno de protección, señalar los bienes patrimoniales existentes en el mismo y fijar las normas de protección del bien y su entorno en los anexos que se adjuntan a la presente resolución.

Tercero

En cumplimiento de lo preceptuado en el art. 27.3 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano notificar esta resolución al Ayuntamiento de Vilanova d'Alcolea y a los interesados y hacerle saber que, de conformidad con lo que establecen los artículos 35, 36 y 62.3 en relación con el 27.4 de la ley y artículos 8 y 19.2 del Reglamento de regulación de actuaciones arqueológicas aprobado por Decreto 107/2017, de 28 julio, del Consell, la realización de cualquier intervención en la zona arqueológica o en su entorno deberá ser autorizada preceptivamente por la Dirección General de Cultura y Patrimonio con carácter previo a su realización y al otorgamiento de licencia municipal en su caso, cuando esta resulte preceptiva, así como cualquier cambio de uso en el inmueble al que se refiere la presente incoación, sin perjuicio de la íntegra aplicación al ámbito delimitado del bien de interés cultural del régimen que para la salvaguarda del patrimonio arqueológico establece el título III de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano.

Cuarto

La presente incoación, de acuerdo con lo establecido en el art. 33 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, determina la suspensión del otorgamiento de licencias municipales de parcelación, urbanización, construcción, demolición, actividad y demás actos de edificación y uso del suelo que afectan al inmueble y su entorno de protección, así como de dichas actuaciones cuando sean llevadas a cabo directamente por las entidades locales. Quedan igualmente suspendidos los efectos de las ya otorgadas, suspensión cuyos efectos, de conformidad con la limitación temporal contenida en el inciso segundo del artículo 33 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, se resolverán tras la declaración.

No obstante, la Dirección General de Cultura y Patrimonio podrá autorizar las actuaciones mencionadas cuando considere que, en aplicación de las normas de protección establecidas en la presente resolu-

tament no perjudiquen els valors del bé que motiven la incoació, així com les obres que per causa de força major o interès general hagen de realitzar-se inajornablement.

Cinqué

Conforme al que es preveu en l'article 83 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i en l'article 27.6 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, sotmetre l'expedient incoat a tràmit d'informació pública, a fi que totes les persones que tinguen interès puguen examinar l'expedient durant el termini d'un mes a partir de la publicació de la present resolució en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*. L'expedient estarà a la disposició dels interessats en la Direcció General de Cultura i Patrimoni, situada en l'avinguda de la Constitució, núm. 284, de València.

Sisé

Que, en compliment del que es disposa en l'article 27.3 de la llei, es notifique la present resolució al Registre General de Béns d'Interès Cultural dependent de l'Administració general de l'Estat per a la seua anotació preventiva.

Seté

Que la present resolució i els annexos es publiquen en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* i en el *Boletín Oficial del Estado*.

València, 28 d'octubre de 2021.— El conseller d'Educació, Cultura i Esport: Vicent Marzá i Ibáñez.

ANNEX I

Delimitació literal de la zona arqueològica del jaciment de l'Hostalot-Ildum a Vilanova d'Alcolea (Castelló), descripció de les seues parts integrants o consubstancials i valors patrimonials que justifiquen la declaració.

1. Denominació principal:

Jaciment arqueològic de l'Hostalot-Ildum

2. Localització:

Província: Castelló

Comarca: Plana Alta

Municipi: Vilanova d'Alcolea

3. Delimitació literal del jaciment:

El jaciment arqueològic de l'Hostalot està situat al terme municipal de Vilanova d'Alcolea (Castelló), a poc més de 260 metres sobre el nivell de la mar. Rep el topònim de l'antic hostal construït sobre les restes romanes, situat a l'encreuament del camí ral amb el qual es pujava fins a Vilanova d'Alcolea.

En època moderna els dos camins s'han substituït per sengles carreteres, de manera que el jaciment es troba en l'actualitat situat al costat de la carretera CV-10, en l'encreuament on arranca la carretera CV-145 d'accés a Vilanova.

La major part del jaciment s'estén al costat meridional del barranc de la Carrasqueta i queda dividit en dos per la carretera CV-10 que, en aquest lloc, segueix el mateix traçat de l'antiga via Augusta.

Inventariat i inclòs en el Catàleg de béns i espais protegits del terme municipal de Vilanova d'Alcolea (Castelló), com a àrea de vigilància, sobre la base que estableix la Llei 5/2007, de 9 de febrer, de la Generalitat, de modificació de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, i catalogat com a bé de rellevància local amb nivell de protecció integral.

3.1. Coordenades:

Sentit horari. Fus 30. ETRS89

UTMe: 761561

UTMn: 4460388

Altura: 262 m.s.n.m.

ción, manifiestamente no perjudican los valores del bien que motivan la incoación, así como las obras que por causa de fuerza mayor o interés general hubieran de realizarse inaplazablemente.

Quinto

Conforme a lo previsto en el artículo 83 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas, y en el artículo 27.6 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, someter el expediente incoado a trámite de información pública, a fin de que cuantas personas tengan interés puedan examinar el expediente durante el plazo de un mes a partir de la publicación de la presente resolución en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*. El expediente estará a disposición de los interesados en la Dirección General de Cultura y Patrimonio, ubicada en la avenida de la Constitución, núm. 284, de València.

Sexto

Que en cumplimiento de lo dispuesto en el art. 27.3 de la ley se notifique la presente resolución al Registro General de Bienes de Interés Cultural dependiente de la Administración General del Estado para su anotación preventiva.

Séptimo

Que la presente resolución y los anexos se publiquen en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* y en el *Boletín Oficial del Estado*.

València, 28 de octubre de 2021.— El conseller de Educació, Cultura y Deporte: Vicent Marzá i Ibáñez.

ANEXO I

Delimitación literal de la zona arqueológica del yacimiento L'Hostalot-Ildum en Vilanova d'Alcolea (Castelló), descripción de las partes integrantes o consustanciales del mismo y valores patrimoniales que justifican la declaración.

1. Denominación principal:

Yacimiento arqueológico L'Hostalot-Ildum

2. Localización:

Província: Castellón

Comarca: Plana Alta

Municipio: Vilanova d'Alcolea

3. Delimitación literal del yacimiento:

El yacimiento arqueológico de L'Hostalot se encuentra ubicado al Término Municipal de Vilanova d'Alcolea (Castellón), a poco más de 260 m sobre el nivel del mar. Recibe el topónimo del antiguo *hostal* construido sobre los restos romanos, situado al cruce del camino real con el que se subía hasta Vilanova d'Alcolea.

En época moderna los dos caminos se han sustituido por sendas carreteras, de forma que el yacimiento se encuentra en la actualidad situado junto a la carretera CV-10, en el cruce donde arranca la carretera CV-145 de acceso a Vilanova.

La mayor parte del yacimiento se extiende al lado meridional del barranco de la Carrasqueta y queda dividido en dos por la carretera CV-10 que, en este lugar, sigue el mismo trazado de la antigua Vía Augusta.

Inventariado e incluido en el Catálogo de bienes y espacios protegidos del término municipal de Vilanova d'Alcolea (Castellón), como área de vigilancia, sobre la base que establece la Ley 5/2007, de 9 de febrero, de la Generalitat, de modificación de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, y catalogado como bien de relevancia local con nivel de protección integral.

3.1. Coordenadas:

Sentido horario. Huso 30. ETRS89

UTMe: 761561

UTMn: 4460388

Altura: 262 m.s.n.m.

El jaciment arqueològic s'estén entre els següents punts:

Punt	Est	Nord
1	761550	4460459
2	761573	4460436
3	761593	4460379
4	761618	4460321
5	761589	4460301
6	761591	4460288
7	761536	4460358
8	761530	4460379
9	761520	4460392

3.2. Referències cadastrals:

Polígon 3. Terme municipal de Vilanova d'Alcolea (Castelló).
Situació urbanística:

El yacimiento arqueológico se extiende entre los siguientes puntos:

Punto	Este	Norte
1	761550	4460459
2	761573	4460436
3	761593	4460379
4	761618	4460321
5	761589	4460301
6	761591	4460288
7	761536	4460358
8	761530	4460379
9	761520	4460392

3.2. Referencias catastrales:

Polígono 3. Término municipal de Vilanova d'Alcolea (Castellón).
Situación urbanística:

Polígon	Parcel·la	Referència cadastral	PGOU Vilanova d'Alcolea	
			Classificació	Qualificació del sòl
Polígon 3	Parcel·la 79	12132A003000800000EG		- Domini públic hidràulic - Protecció viària
Polígon 3	Parcel·la 80	12132A003000800000EB	No urbanitzable	- Domini públic hidràulic - Protecció viària
Polígon 3	Parcel·la 81	12132A003000810000EY		- Domini públic hidràulic - Protecció viària

* * * * *

Polígono	Parcela	Referencia catastral	PGOU Vilanova d'Alcolea	
			Clasificación	Calificación del suelo
Polígono 3	Parcela 79	12132A003000800000EG		- Dominio público hidráulico - Protección viaria
Polígono 3	Parcela 80	12132A003000800000EB	No urbanizable	- Dominio público hidráulico - Protección viaria
Polígono 3	Parcela 81	12132A003000810000EY		- Dominio público hidráulico - Protección viaria

Segons la seu electrònica del Cadastre. Direcció General del Cadastre Ministeri d'Hisenda:

Polígon 3 Hortals

Parcel·la 79: classe rústic. Ús Agrari. RC: 12132A003000800000EG. Propietat privada.

Parcel·la 80: classe rústic. Ús Agrari. RC: 12132A003000800000EB. Propietat pública.

Parcel·la 81: classe rústic. Ús Agrari. RC: 12132A003000810000EY. Propietat privada.

4. Justificació de la delimitació del jaciment arqueològic:

La Llei de patrimoni valencià contempla el patrimoni arqueològic com una de les manifestacions més rellevants de l'evolució de l'ésser humà i de la nostra evolució com a poble. L'esdevenir històric i la identitat dels pobles troben en el patrimoni arqueològic un dels seus testimonis fonamentals. Per això, el registre documental del patrimoni d'aquesta naturalesa contribueix a la comprensió i interpretació de la nostra evolució cultural. La llei estableix que formen part del patrimoni arqueològic valencià els béns immobles, objectes, vestigis i qualssevol altres senyals de manifestacions humanes que tinguen els valors propis del patrimoni cultural i el coneixement dels quals requereixen l'aplicació de mètodes arqueològics. Aquesta circumstància dota les intervencions arqueològiques d'una singularitat que exigeix un tractament específic i peculiar, però integrat en els diferents camps que constitueixen el patrimoni cultural.

Según la sede electrónica del Catastro. Dirección General del Catastro Ministerio de Hacienda:

Polígono 3 Hortals

Parcela 79: Clase Rústico. Uso Agrario. RC: 12132A003000800000EG. Propiedad privada.

Parcela 80: Clase Rústico. Uso Agrario. RC: 12132A003000800000EB. Propiedad pública.

Parcela 81: Clase Rústico. Uso Agrario. RC: 12132A003000810000EY. Propiedad privada.

4. Justificación de la delimitación del yacimiento arqueológico:

La Ley de patrimonio valenciano contempla el patrimonio arqueológico como una de las manifestaciones más relevantes de la evolución del ser humano y de nuestra evolución como pueblo. El devenir histórico y la identidad de los pueblos encuentran en el patrimonio arqueológico uno de sus testigos fundamentales. Por eso, el registro documental del patrimonio de esta naturaleza contribuye a la comprensión e interpretación de nuestra evolución cultural. La ley establece que forman parte del patrimonio arqueológico valenciano los bienes inmuebles, objetos, vestigios y cualesquiera otras señales de manifestaciones humanas que tengan los valores propios del patrimonio cultural y el conocimiento de los cuales requirieran la aplicación de métodos arqueológicos. Esta circunstancia dota a las intervenciones arqueológicas de una singularidad que exige un tratamiento específico y peculiar, pero integrado, en los diferentes campos que constituyen el patrimonio cultural.

Les restes arqueològiques que testimonien el pas de la via Augusta pel territori valencià no són abundants. En aquest sentit, a la comarca de la Plana Alta (Castelló) els diferents estudis realitzats han permès establir una proposta acurada del seu traçat a partir de l'estudi arqueològic de camins, miliaris, arcs i assentaments. Un dels jaciments utilitzats en aquests estudis és l'Hostalot-Ildum (Vilanova d'Alcolea), identificat com una de les postes oficials que l'Imperi Romà va utilitzar per al correcte funcionament del sistema de comunicacions entre la capital i els diferents territoris del Mediterrani. Malgrat no haver-se excavat íntegrament, sens dubte pot considerar-se l'Hostalot-Ildum com la millor conservada i coneguda de les postes romanes existents a la Comunitat Valenciana.

Les restes romanes identificades fins al moment han sigut diferenciades en quatre sectors, dels quals es té evidència de conservació de restes arqueològiques estructurals en dos, que són els que es proposa que siguen declarats com a bé d'interés cultural: el sector I i el sector II.

Els treballs realitzats durant les campanyes de 1986-87, dirigits per Ferran Arasa, es van centrar en el sector I. La primera campanya va consistir en la realització de dos sondejos; la segona va consistir en el seguiment dels murs de l'edifici i l'obertura de diferents sondejos en aquest sector I, i també en el sector II.

Les actuacions realitzades en 2018 confirmen la presència d'un gran complex arquitectònic construït amb murs de formigó (*opus caementicium*), orientat NW-SE dividit en diverses estances amb paviments de terra en el sector II. L'actuació arqueològica dirigida per P. Ulloa en 1992 es va centrar en el sector II.

Entre les parcel·les 79, 80 i 81 (polígon 3) se situen aquests dos sectors de la posta romana. En la parcel·la 80 (polígon 3) les estructures arqueològiques es troben en un estat de conservació òptim, amb murs d'*opus signinum* de més de 2 metres d'altura que conformen dos edificis amb planta molt conservada. En total comprén 7.675 m² repartits de la següent forma:

Referència cadastral 12132A003000790000EG	Superfície parcel·la afectada 1.791 m ² .
Referència cadastral 12132A003000800000EB	Superfície parcel·la afectada 4.700 m ² .
Referència cadastral 12132A003000810000EY	Superfície parcel·la afectada 1.184 m ² .

5. Descripció del jaciment arqueològic i determinació dels seus valors:

La primera referència a L'Hostalot és de l'any 1585, quan s'esmenta un hostel que havia d'haver-se edificat sobre les ruïnes romanes. En la relació del seu viatge de 1585-86 entre Barcelona i València seguint el camí ral, el britànic E. Cock, notari i arquer de la guàrdia del cos reial del monarca Felip II, a qui acompanyava formant part del seu seguici, dona l'única referència: «(...) s'ofereix una venta ben xicoteta i de poc valor que es diu de Vilanova (...)). Les seues restes s'han trobat en les excavacions de 1987, la qual cosa demostra la continuïtat funcional del lloc.

El jaciment romà va ser donat a conèixer per l'arqueòleg alacantí Senent Ibáñez en 1923, en un treball on estudiava la via Augusta en el tram que s'estén entre els rius Sénia i Millars: «Més segurs estem de la localització d'Ildum, i fins i tot creiem haver trobat aquesta mansió en les restes romanes conegudes per l'Hostalot, situades al costat de la carretera actual, no lluny de Vilanova d'Alcolea. Queden gruixudes parets d'aquest casalt amb altres restes de parets formant amples recintes. Es veuen basaments de columnes, i mesclada amb fragments de tègules, àmfores i una altra argila romana, la *terra sigillata*, ceràmica de l'època imperial».

Aquesta notícia va ser esmentada posteriorment en la recopilació de troballes romanes a la província de Castelló publicada per Domingo Fletcher i José Alcàcer. Anys després, en el seu treball sobre el traçat de la via Augusta al seu pas per terres valencianes, Guillermo Morote reafirma la seua identificació amb l'estació Ildum que apareix en els itineraris. Carlos Calaf esmenta de nou aquestes ruïnes en un llibre sobre la història de Vilanova publicat en 1984. Posteriorment, Francisco Esteve fa una descripció general del jaciment, recull notícies sobre

Los restos arqueológicos que testimonian el paso de la Vía Augusta por el territorio valenciano no son abundantes. En este sentido, en la comarca de la Plana Alta (Castellón) los diferentes estudios realizados han permitido establecer una propuesta cuidadosa de su trazado a partir del estudio arqueológico de caminos, miliarios, arcs y asentamientos. Uno de los yacimientos utilizados en estos estudios es L'Hostalot-Ildum (Vilanova d'Alcolea), identificado como una de las *postas* oficiales que el Imperio Romano utilizó para el correcto funcionamiento del sistema de comunicaciones entre la capital y los diferentes territorios del Mediterráneo. A pesar de no haberse excavado en su totalidad, sin duda, puede considerarse L'Hostalot-Ildum como la mejor conservada y conocida de las *postas* romanas existentes en la Comunitat Valenciana.

Los restos romanos identificados hasta el momento han sido diferenciados en IV sectores, de los que se tiene evidencia de conservación de restos arqueológicos estructurales en dos de ellos que son los que se propone sean declarados como bien de interés cultural, el sector I y el sector II.

Los trabajos realizados durante las campañas de 1986-87 dirigidos por Ferran Arasa se centraron en el sector I. La primera campaña consistió en la realización de dos sondeos; la segunda consistió en el seguimiento de los muros del edificio y la apertura de diferentes sondeos en este sector I y también en el sector II.

Las actuaciones realizadas en 2018 confirman la presencia de un gran complejo arquitectónico construido con muros de hormigón (*opus caementicium*), orientado NW-SE y dividido en varias estancias con pavimentos de tierra en el sector II. La actuación arqueológica dirigida por P. Ulloa en 1992 se centró en el sector II.

Entre las parcelas 79, 80 y 81 (polígono 3) se sitúan estos dos sectores de la *posta* romana. En la parcela 80 (polígono 3) las estructuras arqueológicas se encuentran en un estado de conservación óptimo, con muros de *opus signinum* de más de 2 m de altura que conforman dos edificios con planta muy conservada. En total comprende 7.675 m² repartidos de la siguiente forma:

Referencia catastral 12132A003000790000EG	Superficie parcela afectada 1.791 m ² .
Referencia catastral 12132A003000800000EB	Superficie parcela afectada 4.700 m ² .
Referencia catastral 12132A003000810000EY	Superficie parcela afectada 1.184 m ² .

5. Descripción del yacimiento arqueológico y determinación de sus valores:

La primera referencia a L'Hostalot es del año 1585, cuando se menciona un hostel que debía de haberse edificado sobre las ruinas romanas. En la relación de su viaje de 1585-86 entre Barcelona y Valencia siguiendo el camino real, el británico E. Cock, notario y arquer de la guardia del cuerpo real del monarca Felipe II, a quien acompañaba formando parte de su séquito, da la única referencia: «(...) se ofrece una venta bien pequeña y de poco valor que se dice de Villanueva (...)). Sus restos se han encontrado en las excavaciones de 1987, lo que demuestra la continuidad funcional del lugar.

El yacimiento romano fue dado a conocer por el arqueólogo alacantino Senent Ibáñez en 1923, en un trabajo donde estudiaba la vía Augusta en el tramo que se extiende entre los ríos Sénia y Millars: «Más seguros estamos de la localización de *Ildum* e incluso creemos haber encontrado esta mansión, en los restos romanos conocidos por El Hostalot, situados junto a la carretera actual no lejos de Vilanova d'Alcolea. Quedan gruesas paredes de este caserón con otros restos de paredes formando anchos recintos. Se ven basamentos de columnas, y mezclada con fragmentos de tègulas, ànforas y otro barro romano, la *terra sigillata*, ceràmica de la època imperial».

Esta noticia fue mencionada posteriormente en la recopilación de hallazgos romanos en la provincia de Castelló publicada por Domingo Fletcher y José Alcàcer. Años después, en su trabajo sobre el trazado de la vía Augusta a su paso por tierras valencianes Guillermo Morote reafirma su identificación con la estación *Ildum* que aparece en los itinerarios. Carlos Calaf menciona de nuevo estas ruinas en un libro sobre la historia de Vilanova publicado en 1984. Posteriormente, Francisco Esteve hace una descripción general del yacimiento, recoge noticias sobre

troballes de material arqueològic en el lloc i confirma també la seua identificació amb l'estació de la via Augusta. Els objectes metàl·lics donats a conèixer per Esteve i suposadament trobats al jaciment són de gran interès: un anell d'or de reduït diàmetre; una punta de llança de bronze de caràcter ornamental o votiu, un amulet fàl·lic també de bronze amb una anella i el membre viril en un costat i el puny a l'altre, i un objecte semicircular de caràcter indeterminat. De gran importància resulta també el monetari reunit per aquest autor, en el qual hi havia un as de la República de Janus bifront, un altre d'hispanic de l'emperador August, grans bronzes d'Antoni Pius, Faustina i Gordià, a més de xicotets bronzes de Valerià, Galié, Constantí, Valentinià i Gracià, amb una cronologia que s'estén almenys entre el regnat d'August i el segle IV.

La identificació amb la posta Ildum ha sigut recollida també per Ferran Arasa i Vicens Maria Roselló en 1995 en un llibre sobre les vies romanes del territori valencià i també en un treball sobre la via Augusta en el seu traçat pel País Valencià. Ferran Arasa va realitzar dues campanyes d'excavació arqueològica en 1986 i 1987 en les quals va ratificar aquestes propostes a partir de les evidències documentades. L'altra actuació arqueològica realitzada en el jaciment va ser dirigida per Pilar Ulloa en 1992, quan es van excavar 590 m² amb motiu de la troballa el 2 de març del conegut miliari de l'emperador Caracal·la.

5.1. Parts Integrants:

La carretera i el barranc de la Carrasqueta permeten individualitzar les diferents zones arqueològiques.

Sector I

Es tracta de la zona més extensa i millor conservada. Està situat a l'ES de la carretera CV-10, entre aquesta, la carretera local d'accés a Vilanova d'Alcolea CV-145 i el barranc de la Carrasqueta. Forma un tipus d'alteró o terrassa elevada que inclou les ruïnes millor conservades sobre les quals s'alçava l'antic *hostal*.

En aquesta zona s'han efectuat tres campanyes d'excavació en els anys 1986, 1987 i 2018. Les restes trobades en superfície són en general molt escasses.

Comprén la planta d'un gran edifici bastant ben conservat, construït amb murs d'*opus caementicium* i dividit en amplis espais rectangulars aprofitats com a bancals. Francisco Esteve ja apunta l'escassa presència de materials arqueològics en el sector, qüestió que van ratificar anys després Ferran Arasa i Pablo García. Esmenta la troballa de xicotets bronzes dels emperadors Galié, Claudi II i Constantí, així com fragments de ceràmica envernissada decorada en blava possiblement del segle XVI.

Els treballs en aquest sector han permés descobrir les ruïnes d'un gran complex arquitectònic amb unes dimensions de 23,60x19,50 metres, construït amb murs de formigó (*opus caementicium*), orientat NW-SE i dividit en diverses estances amb paviments de terra. El seu extrem septentrional forma una estanca de planta rectangular de 9,30x4,60 m (estanca A) orientada ENE-WSW, les restes de la qual s'alcen encara fins als 2,20 m d'altura.

En aquesta zona es va construir l'antic *hostal* i, en l'angle NE, es va construir després de 1965 una caseta amb una xicoteta terrassa i una bassa que es recolzen en les parets romanes i que en l'actuació arqueològica de 2018 van ser retirades. Els murs majors d'aquesta peça tenen 1,37 m de grossària i el del costat N està reforçat amb dos contraforts, mentre que les parets laterals només tenen 60 cm, la mateixa grossària que trobem en la majoria dels murs de l'edifici.

L'entrada no ha sigut localitzada, però ha d'estar situada al costat E, a l'interior del complex arquitectònic. Aquests dos elements, la grossària dels murs i els contraforts permeten deduir que devia ser un edifici alt, possiblement un *horreum* o graner. En el S i E d'aquesta peça s'obrin tres espais rectangulars disposats de manera transversal a l'anterior. Els seus murs tenen una grossària semblant de 65-70 cm.

L'espai situat en el costat E té una longitud de 15,90 m de longitud i una amplària màxima de 6,75 m, on poden diferenciar-se dos ambients.

L'entrada no ha pogut ser localitzada, però possiblement es trobava en el mur N i era la principal del complex. Dona pas a una zona que podria ser oberta (B), segons prova un xicotet desguàs trobat en la

hallazgos de material arqueológico en el lugar y confirma también su identificación con la estación de la vía Augusta. Los objetos metálicos dados a conocer por Esteve y supuestamente encontrados en el yacimiento son de gran interés: un anillo de oro de reducido diámetro; una punta de lanza de bronce de carácter ornamental o votivo, un amuleto fálico también de bronce con una anilla y el miembro viril en un lado y el puño al otro, y un objeto semicircular de carácter indeterminado. De gran importancia resulta también el monetario reunido por este autor, en el cual había un as de la República de Janus bifronte, otro hispánico del emperador Augusto, grandes bronces de Antonino Pio, Faustina y Gordiano, además de pequeños bronces de Valeriano, Galieno, Constantino, Valentiniano y Graciano, con una cronología que se extiende al menos entre el reinado de Augusto y el siglo IV.

La identificación con la posta Ildum ha sido recogida también por Ferran Arasa y Vicens Maria Roselló en 1995 en un libro sobre las vías romanas del territorio valenciano y también en un trabajo sobre la vía Augusta en su trazado por el País Valenciano. Ferran Arasa realizó dos campañas de excavación arqueológica en 1986 y 1987, ratificando estas propuestas a partir de las evidencias documentadas. La otra actuación arqueológica realizada en el yacimiento fue dirigida por Pilar Ulloa en 1992, cuando se excavaron 590 m² con motivo del hallazgo el 2 de marzo del conocido miliario del emperador Caracala.

5.1. Partes integrantes:

La carretera y el barranco de la Carrasqueta permiten individualizar las diferentes zonas arqueológicas.

Sector I

Se trata de la zona más extensa y mejor conservada. Está situado al SE de la carretera CV-10, entre esta, la carretera local de acceso a Vilanova d'Alcolea CV-145 y el Barranco de la Carrasqueta. Forma un tipo de altero o terrassa elevada que incluye las ruinas mejor conservadas, sobre las cuales se levantaba el antiguo *hostal*.

En esta zona se han efectuado tres campañas de excavación en los años 1986, 1987 y 2018. Los restos encontrados en superficie son en general muy escasos.

Comprende la planta de un gran edificio bastante bien conservado, construido con muros de *opus caementicium* y dividido en amplios espacios rectangulares aprovechados como banales. Francisco Esteve ya apunta la escasa presencia de materiales arqueológicos en el Sector, cuestión que ratificaron años después Ferran Arasa y Pablo García. Menciona el hallazgo de pequeños bronces de los emperadores Galieno, Claudio II y Constantino, así como fragmentos de cerámica barnizada decorada en azul posiblemente del siglo XVI.

Los trabajos en este Sector han permitido descubrir las ruinas de un gran complejo arquitectónico con unas dimensiones de 23,60x19,50 m construido con muros de hormigón (*opus caementicium*), orientado NW-SE y dividido en varias estancias con pavimentos de tierra. Su extremo septentrional forma una estancia de planta rectangular de 9'30x4'60 m (Estanca A) orientada ENE-WSW, los restos de la cual se levantan todavía hasta los 2,20 m de altura.

En esta zona se construyó el antiguo *hostal* y, en el ángulo NE, se construyó después de 1965 una caseta con una pequeña terraza y una balsa que se apoyan en las paredes romanas y que en la actuación arqueológica de 2018 fueron retiradas. Los muros mayores de esta pieza tienen 1,37 m de espesor y el del costado N está reforzado con dos contrafuertes, mientras que las paredes laterales solo tienen 60 cm, el mismo espesor que encontramos en la mayoría de los muros del edificio.

La entrada no ha sido localizada, pero debe de estar situada en el costado E, en el interior del complejo arquitectónico. Estos dos elementos, el espesor de los muros y los contrafuertes, permiten deducir que debía de ser un edificio alto, posiblemente un *horreum* o granero. En el S y E de esta pieza se abren tres espacios rectangulares dispuestos de forma transversal al anterior. Sus muros tienen un espesor parecido de 65-70 cm.

El espacio situado en el costado E tiene una longitud de 15,90 m de longitud y una anchura máxima de 6,75 m, donde pueden diferenciarse dos ambientes.

La entrada no ha podido ser localizada, pero posiblemente se encontraba en el muro N y era la principal del complejo. Da paso a una zona que podría ser abierta (B), según prueba un pequeño desagüe encontra-

base de la paret lateral E, que estava format per dos espais de diferents dimensions: el primer de 5,95x4,80 m i el segon de 5,35x6,75 m, amb una porta oberta en el seu lateral O d'1,20 m de llum i jalonada amb dos grans carreus que comunica amb la nau central. En el seu extrem S hi ha una habitació de 3,85x4,10 m (B3), a la qual s'accedeix des del possible pati a través d'una entrada de 2,40 m oberta entre dos semicolumnes, possiblement un cobertís. En la paret del costat O d'aquesta estança s'aprecien clarament les empremtes del lluit, que dibuixa el moviment circular de la paleta. Ací es van obrir els dos sondejos de la campanya de 1986. L'angle SE d'aquesta habitació es troba ben conservat.

La nau central descansa en el seu costat N sobre el mur meridional del possible graner, i està dividida en dues estances. Les seues dimensions generals són 16,55x 4,90 m.

La zona central, de 9,15 m de longitud (C), està dividida per dues semicolumnes en sengles habitacions de 5,30 i 3,85 m de longitud, respectivament.

L'extrem meridional forma una habitació independent de 5,50x5,35 m (C3), amb una porta oberta a l'E d'1,40 m de llum. La primera d'aquestes peces comunicava amb el pati a través d'una porta d'1,20 m.

En el seu extrem S, la paret E de l'habitació meridional es prolonga amb una altra de paral·lela que serveix de base a una escala exterior que permetia l'accés a una primera planta.

Finalment, la nau situada al costat O és la pitjor coneguda pel seu deficient estat de conservació (estança D1 i D2), té unes dimensions de 17,30x5,25 m i està dividida en dues estances.

La primera té 10 m de longitud i va ser aprofitada de nou com a bassa (D1), amb l'entrada d'aigua pel seu angle NW. La seua paret N també descansa en part en el possible graner.

La segona peça té 5,17 m de longitud i planta quadrada (D2); està molt degradada per les transformacions agrícoles i possiblement devia ser semblant a l'habitació situada al costat E, potser amb una entrada independent per l'O.

L'estudi del mur conservat entre les estances D1 i C1, d'*opus signinum* ha documentat que conserva dues filades d'encofrat on la part inferior encara conserva arrebossats de morter de calç. L'arrebossat no presenta cap discontinuïtat, per la qual cosa possiblement la filera estava feta tota d'una única caixa de tapiera. Es tracta de murs de 0,59 m d'amplària (2 peus romans) i altura variable en funció de la seua conservació, realitzats amb tapieres de fusta dividides en quatre tapieres de 0,15 cm d'altura cadascuna.

En els treballs d'excavació d'aquest edifici es van trobar diversos fragments de vidre pla de finestra. Aquest comptava amb finestres dotades de vidres, no podem saber si des del moment de la seua construcció o en una reforma posterior. Els primers testimonis de la utilització d'aquests vidres, que comencen a fabricar-se a principis del segle I d. n. e., es troben en edificis públics, mentre que en l'edifici privada no comencen a emprar-se fins a la meitat d'aqueix segle. Possiblement, la seua datació no ha de ser anterior a l'últim terç del segle I.

Un altre element abundant entre els materials recuperats en les excavacions són els tubs ceràmics. La majoria presenten unes mateixes característiques i dimensions: 14 cm de longitud i 3,5 cm de diàmetre, lleugerament més oberts en els extrems, un dels quals acaba en una vora recta i l'altre en una vora exvasada. Els dos extrems no encaixen, per la qual cosa devien estar units amb argamassa. Aquest tipus de tubs tenen diferents funcions, que queden reflectides en la diversitat de les dimensions. Normalment apareixen en els murs dels conjunts termals (*balnea*), on s'empraven per al pas de vapor, que en aquest cas podien estar situats en el complex arquitectònic situat al NW. Cal pensar, doncs, que o bé s'han trobat desplaçats o bé tenien una altra funció com potser una conducció d'aigua.

D'altra banda, en un dels sondejos oberts a l'habitació de l'angle SE es van trobar restes d'un incendi, que tenia com a mostra més destacada part d'una biga de fusta de carrasca carbonitzada. Les ceràmiques romanes més recents que es van trobar en els sondejos oberts en aquest edifici poden datar-se en el segle III d. n. e., de manera que aquest podria haver sigut el seu moment final. També es van trobar diferents capes d'argila que poden tindre el seu origen en crescudes que l'haurien afectat en diferents ocasions. Les característiques d'aquest edifici

do en la base de la paret lateral E, que estava formado por dos espacios de diferentes dimensiones: el primero de 5,95x4,80 m y el segundo de 5'35x6'75 m, con una puerta abierta en su lateral O de 1,20 m de luz y jalonada con dos grandes sillares que comunica con la nave central. En su extremo S hay una habitación de 3,85x4,10m (B3), a la cual se accede desde el posible patio a través de una entrada de 2,40 m abierta entre dos semi-columnas, posiblemente un cobertizo. En la pared del costado O de esta estancia se aprecian claramente las improntas del lucido, dibujando el movimiento circular de la paleta. Aquí se abrieron los dos sondeos de la campaña de 1986. El ángulo SE de esta habitación se encuentra bien conservado.

La nave central descansa en su costado N sobre el muro meridional del posible granero, y está dividida en dos estancias. Sus dimensiones generales son 16,55x 4,90 m.

La zona central, de 9,15 m de longitud (C), está dividida por dos semi-columnas en sendas habitaciones de 5,30 y 3,85 m de longitud, respectivamente.

El extremo meridional forma una habitación independiente de 5,50x5,35 m (C3), con una puerta abierta al E de 1,40 m de luz. La primera de estas piezas comunicaba con el patio a través de una puerta de 1,20 m.

En su extremo S, la pared E de la habitación meridional se prolonga con otra paralela sirviendo de base a una escalera exterior que permitía el acceso a una primera planta.

Por último, la nave situada en el costado O es la peor conocida por su deficiente estado de conservación (Estancia D1 y D2), tiene unas dimensiones de 17,30x5,25 m y está dividida en dos estancias.

La primera tiene 10 m de longitud y fue aprovechada de nuevo como balsa (D1), con la entrada de aguas por su ángulo NW. Su pared N también descansa en parte en el posible granero.

La segunda pieza tiene 5,17 m de longitud y planta cuadrada (D2); está muy degradada por las transformaciones agrícolas y posiblemente debía de ser parecida a la habitación situada en el costado E, quizás con una entrada independiente por el O.

El estudio murario del muro conservado entre las estancias D1 i C1, de *opus signinum*, ha documentado que conserva dos hiladas de encofrado donde la parte inferior todavía conserva enlucidos de mortero de cal. El enlucido no presenta ninguna discontinuidad, por lo que posiblemente la hilera estuviera hecha toda ella de una única caja de tapial. Se trata de muros de 0,59 m de anchura (2 pies romanos) y altura variable en función de su conservación, realizados con tapias de madera divididas en cuatro tapias de 0,15 cm de altura cada una.

En los trabajos de excavación de este edificio se encontraron varios fragmentos de vidrio plano de ventana. Este contaba con ventanas dotadas de vidrios, no podemos saber si desde el momento de su construcción o en una reforma posterior. Los primeros testigos de la utilización de estos vidrios, que empiezan a fabricarse a principios del siglo I d. n. e., se encuentran en edificios públicos, mientras que en la edificación privada no empiezan a emplearse hasta la mitad de ese siglo. Posiblemente, su datación no debe de ser anterior al último tercio del siglo I.

Otro elemento abundante entre los materiales recuperados en las excavaciones son los tubos cerámicos. La mayoría presentan unas mismas características y dimensiones: 14 cm de longitud y 3,5 cm de diámetro, ligeramente más abiertos en los extremos, uno de los cuales acaba en un borde recto y el otro en un borde exvasado. Los dos extremos no encajan, por lo cual debían de ir unidos con argamasa. Este tipo de tubos tienen diferentes funciones, que quedan reflejadas en la diversidad de las dimensiones. Normalmente aparecen en los muros de los conjuntos termales (*balnea*), donde se empleaban para el paso de vapor, que en este caso podían estar situados en el complejo arquitectónico situado al NW. Hay que pensar, pues, que o bien se han encontrado desplazados o bien tenían otra función como quizás una conducción de agua.

Por otro lado, en uno de los sondeos abiertos en la habitación del ángulo SE se encontraron restos de un incendio, que tenía como muestra más destacada parte de una viga de madera de carrasca carbonizada. Las cerámicas romanas más recientes que se encontraron en los sondeos abiertos en este edificio pueden datarse en el siglo III d. n. e., de forma que este podría haber sido su momento final. También se encontraron diferentes capas de arcilla que pueden tener su origen en crecidas que lo habrían afectado en diferentes ocasiones. Las características de este

permeten identificar-lo amb un magatzem encapçalat en el seua extrem N per un graner elevat.

Sector II

Situat en el NW del sector I i pròxim a la carretera CV-10, forma una terrassa inclinada sobre el barranc, on en 1992 es va excavar la franja pròxima a la carretera amb motiu de la seua ampliació i la troballa del miliari de l'emperador Caracal·la, amb una extensió pròxima als 590 m².

Els murs descoberts, orientats WN-SE, configuren un ampli recinte de planta aproximadament quadrada subdividit en habitacions, en el qual es veien dues bases de columna (una altra havia sigut arrancada i es conservava en el marge del bancal) pertanyents possiblement al pòrtic d'un pati. La seua orientació és diferent de la de l'anterior edifici. En l'extrem pròxim al barranc es veu un mur d'*opus caementicium*, possiblement de protecció i tancament, i pròximes a ell es veien les dues bases de columna del possible pòrtic en el costat NE del complex, que van ser arrancades en una profunda transformació agrícola a la qual va ser sotmesa tota aquesta terrassa en 1994.

En les excavacions de 1987 dirigides per Ferran Arasa, es va netejar un mur situat en el costat S d'aquesta terrassa i es va obrir un sondeig al voltant d'una de les bases de columna esmentades.

La zona excavada correspon a diverses habitacions situades en els costats NW i SW de l'esmentat pati, que en part es trobaven arrasades. En el costat NW, al costat d'un mur, es va trobar un enterrament en inhumació amb les restes d'una dona jove que subjectava la mortalla amb dues agulles d'or de cap polièdric i tenia com a depòsit funerari una copa de vidre amb botons. Aquests objectes han permès datar la tomba en el context històric de les invasions bàrbares, en les primeres dècades del segle V d. n. e., quan L'Hostalot hauria deixat d'utilitzar-se com a *mansio*. En aquesta zona les troballes ceràmiques van ser més nombroses i poden datar-se de manera general entre els segles I i IV. La funció d'aquest sector no és segura, però les seues característiques es relacionen més amb les d'una zona residència.

Les restes trobades en superfície són ací molt abundants i variades. Segons l'antic propietari, en aquesta zona apareixien nombrosos murs formant habitacions. L'orientació dels murs d'aquests dos complexos arquitectònics és sensiblement diferent, per la qual cosa és possible delimitar-los de manera aproximada; la seua articulació sembla produir-se en la zona del camí d'accés a la finca, entre el bancal gran i la caseta actual. Francisco Esteve va assenyalar que aquest sector va estar erm fins a 1965, quan el van transformar per a plantar ametlers.

Van aparèixer parets de pedra i morter, i en el curs dels treballs en van aparèixer unes altres d'argila i el paviment d'una habitació fet de calç i arena (morter).

Sector III

En el costat O de la carretera, travessat per un xicotet barranc que desguassa prop del pont de la carretera que delimita dues zones, s'estén el sector III. Es tracta d'una estreta franja de terreny travessada per un camí que baixa al barranc de la Carrasqueta per a accedir després al Puntarró, en la qual apareixien algunes restes molt degradades, fins i tot en el mateix camí. A l'altre costat d'aquest barranc comença el pla, on les restes arqueològiques es concentren en la zona que hi ha entre aquest i el barranc de la Carrasqueta. És molt possible que els continus treballs agrícoles hagen destrossat per complet les restes constructives que van poder haver-hi. No obstant això, la zona és rica en ceràmiques, i es coneix la notícia de la troballa d'un *piló* de pedra, potser una base de columna d'un pòrtic, arrancat pel tractor.

No s'observen restes constructives visibles en superfície. Francisco Esteve creu que el nivell arqueològic pot conservar-se intacte. També dona dues notícies sobre la troballa de peces arqueològiques: cap a l'any 1965 un veí de la Torre d'en Doméneq es va trobar, traient terra del barranc de la Carrasqueta, una figura de bronze d'uns 80 cm d'alçada que va vendre al pes del metall; en 1988, un estranger amb detector de metalls es va trobar tres objectes de metall: un fàl·lus de grans proporcions amb anella de suspensió, un xicotet amulet fàl·lic i una *fibula*. També esmenta la troballa de fragments ceràmics, alguns de sigilata, al voltant del camí que des de la carretera baixa al barranc, entre ells una vora de terra *sigilata hispànica* (TSH) decorada amb temes florals i mètopes amb dues cabretes afrontades. Aquest sector va ser parcialment destruït en les obres d'ampliació de la carretera, i en la interven-

edificio permiten identificarlo con un almacén encabezado en su extremo N por un granero elevado.

Sector II

Situado en el NW del Sector I y próximo a la Carretera CV-10, forma una terraza inclinada sobre el barranco, donde en 1992 se excavó la franja pròxima a la carretera con motivo de su ampliación y el hallazgo del miliario del emperador Caracala, con una extensión pròxima a los 590 m².

Los muros descubiertos, orientados WN-SE, configuran un amplio recinto de planta aproximadamente cuadrada subdividido en habitaciones, en el cual se veían dos bases de columna (otra más había sido arrancada y se conservaba en el margen del bancal) pertenecientes posiblemente al pòrtico de un patio. Su orientación es diferente de la del anterior edificio. En el extremo pròximo al barranco se ve un muro de *opus caementicium*, posiblemente de protección y cierre, y pròximas a él se veían las dos bases de columna del posible pòrtico en el lado NE del complejo, que fueron arrancadas en una profunda transformación agrícola a que fue sometida toda esta terraza en 1994.

En las excavaciones de 1987 dirigidas por Ferran Arasa se limpió un muro situado en el costado S de esta terraza y se abrió un sondeo alrededor de una de las bases de columna mencionadas.

La zona excavada corresponde a varias habitaciones situadas en los lados NW y SW del mencionado patio, que en parte se encontraban arrasadas. En el lado NW, junto a un muro, se encontró un enterramiento en inhumación con los restos de una mujer joven que sujetaba la mortaja con dos agujas de oro de cabeza poliédrica y tenía como ajuar funerario una copa de vidrio con botones. Estos objetos han permitido datar la tumba en el contexto històric de las invasions bárbaras, en las primeras dècadas del siglo V d. n. e., cuando L'Hostalot debía de haber dejado de utilizarse como *mansio*. En esta zona los hallazgos cerámicos fueron más numerosos y pueden datarse de manera general entre los siglos I y IV. La función de este sector no es segura, pero sus características se relacionan más con las de una zona residencia.

Los restos encontrados en superficie son aquí muy abundantes y variadas. Según el antiguo propietario, en esta zona aparecían numerosos muros formando habitaciones. La orientación de los muros de estos dos complejos arquitectónicos es sensiblemente diferente, por lo cual es posible delimitarlos de manera aproximada; su articulación parece producirse en la zona del camino de acceso a la finca, entre el bancal grande y la caseta actual. Francisco Esteve señaló que este Sector estuvo baldío hasta 1965, cuando lo transformaron para plantar almendros.

Aparecieron paredes de piedra y mortero y en el curso de los trabajos aparecieron otros de arcilla y el pavimento de una habitación hecho de cal y arena (mortero).

Sector III

En el costado O de la carretera, atravesado por un pequeño barranco que desagua cerca del puente de la carretera que delimita dos zonas, se extiende el sector III. Se trata de una estrecha franja de terreno atravesada por un camino que baja al barranco de la Carrasqueta para acceder después al Puntarró, en la cual aparecían algunos restos muy degradados, incluso en el mismo camino. Al otro lado de este barranco empieza el plan, donde los restos arqueológicos se concentran en la zona que hay entre este y el barranco de la Carrasqueta. Es muy posible que los continuos trabajos agrícolas hayan destrozado por completo los restos constructivos que pudieron haber. No obstante, la zona es rica en cerámicas, y se conoce la noticia del hallazgo de un *pilón* de piedra, quizás una base de columna de un pòrtico, arrancado por el tractor.

No se observan restos constructivos visibles en superficie. Francisco Esteve cree que el nivel arqueológico puede conservarse intacto. También da dos noticias sobre el hallazgo de piezas arqueológicas: hacia el año 1965 un vecino de la Torre d'en Doméneq se encontró, sacando tierra del barranco de la Carrasqueta, una figura de bronce de unos 80 cm de estatura que vendió al peso del metal; en 1988, un extranjero con detector de metales se encontró tres objetos de metal: un falo de grandes proporciones con anilla de suspensión, un pequeño amuleto fálico y una *fibula*. También menciona el hallazgo de fragmentos cerámicos, algunos de *sigilata*, alrededor del camino que desde la carretera baja al barranco, entre ellos un borde de *terra sigilata hispànica* (TSH) decorada con temas florales y metopas con dos cabritas afrontadas. Este sector fue parcialmente destruido en las obras de ampliación de la carretera, y en

ció arqueològica de 1992 es van poder recuperar nombrosos fragments ceràmics.

La troballa més destacada fins al moment s'ha produït en el sector III i és un mil·liari dedicat a l'emperador Caracal·la i datat en 214. Aquesta troballa es va produir el març de 1992 en el transcurs de les obres d'ampliació de la carretera C-238. La peça està realitzada en pedra, conserva 2,72 m d'altura i un diàmetre màxim de 62 cm El mil·liari presenta una inscripció en llatí distribuïda en huit línies de diferent longitud. Les dues primeres estan molt erosionades, raó per la qual el nom de l'emperador resulta de difícil lectura. En les quatre següents línies continua la relació de títols i magistratures amb els seus numerals. En les dues últimes línies apareix el nom de la via i el numeral corresponent als *milia passum*.

La llegenda reflecteix el següent contingut:

Imp(eratori) [Cae]sar[i]
[M(arc) Au]r(elio) Ant(onimo) [P(io) F(elici) Aug(usto)]
Part(hico) Max(imo) Brit(tanico) M[ax(imo)]
Germanico Max(imo) Pont(ifici)
Max(imo) trib(unicia) pot [s](tate) XVII
Imp(eratori) III co(n)s(uli) IIII proco(n)s(uli)
Via Augusta
[m(ília) p(assum)] CCLXXXIII

Sector IV

Queda situat en el N del barranc de la Carrasqueta, en la zona coneguda com el Puntarró. Està completament aïllat de la resta del jaciment. Les troballes són en general escasses i es redueixen a teules i altres materials constructius, entre els quals hi havia alguns tambors llisos de columna hui desapareguts. Esteve proposa que la *mansio* correspon a les ruïnes trobades en aquest sector IV, al Puntarró.

Com que aquesta és la part del jaciment més pròxima al poble veí de la Torre d'en Doméneç, en aquest es conta que «quan van fer l'església del poble van portar moltes pedres de la Carrasqueta», suposant que es refereix a aquest sector del jaciment. Ferran Arasa va comprovar que a l'església d'aquesta població hi ha molts carreus desiguals i com repicats. Aquest sector havia sigut un olivar llaurat només superficialment, però en 1952 el van llaurar per a plantar ceps, i es van trobar els fonaments d'una construcció dividida en diverses habitacions i una cambra «com un aljub», amb quatre esquelets que es van recollir i van ser portats al cementeri de la població.

Entre les ruïnes hi havia moltes teules, fragments de ceràmica comuna, ferros i algunes monedes de bronze: dos de l'emperador Claudi, una de Víteli i una altra de Domicià. Segons Ferran Arasa, aquestes restes es corresponen amb un antic mausoleu familiar, un sepulcre monumental que estava decorat amb columnes, amb una cripta on l'última inhumació podia haver tingut lloc -segons les monedes trobades- cap al final del segle I o principis del II. De les troballes d'aquest sector, Francisco Esteve dedueix que no tenen el caràcter propi d'una *vil·la* romana, sinó més propi d'una *mansio*, per la seua posició molt adequada per a establir un campament protegit pels dos barrancs que flanquegen el lloc que ocupa, per la qual cosa li atribueix un caràcter militar.

5.2. Determinació dels seus valors:

La localització de l'Hostalot al costat de la via, la seua cronologia i la funcionalitat proposada són arguments favorables per a la identificació de L'Hostalot com una *mansio* de la via Augusta, argument que es reforça amb el suport de la troballa del mil·liari de l'emperador Caracal·la que data dels anys 213-214. Aquesta *posta* degué ser construïda al mateix temps que la via Augusta, possiblement entre el tercer viatge de l'emperador August, en els anys 15-13 a. n. e., i els anys 8-7 a. n. e., quan es daten els primers mil·liaris de la via que porta el seu nom.

Segons descriu Raymond Chevalier, l'estructura d'una *mansio* reuneix diversos sectors amb funcions diferents: un gran pati amb pòrtics i entrada àmplia per als vehicles, amb abeurador; estables; habitacions per als viatgers; una taverna; banys; un hàbitat pròxim per als serveis (tallers, botigues, etc.); eventualment un edifici administratiu, metge i infermeria; un santuari i una necròpoli. Al seu torn, Corsi assenyalava que la triple funció que havien de complir les mansions com a establen (*stabulum*), graner (*horreum*) i hostal (*hospitium*) ha de materialitzar-se en l'existència de tres complexos arquitectònics diferents. Des del punt de vista arqueològic, aquest és possiblement el tret distintiu més important que permet identificar una *posta*: per les funcions específiques que

la intervenció arqueològica de 1992 se pudieron recuperar numerosos fragmentos cerámicos.

El hallazgo más destacado hasta el momento se ha producido en el Sector III es un miliario dedicado al emperador Caracalla y datado en 214. Este hallazgo se produjo el marzo de 1992 en el transcurso de las obras de ampliación de la carretera C-238. La pieza está realizada en piedra, conserva 2,72 m de altura y un diámetro máximo de 62 cm El miliario presenta una inscripción en latín distribuida en 8 líneas de diferente longitud. Las dos primeras están muy erosionadas, razón por la que el nombre del emperador resulta de difícil lectura. En las cuatro siguientes líneas continúa la relación de títulos y magistraturas con sus numerales. En las dos últimas líneas aparece el nombre de la vía y el numeral correspondiente a los *milia passum*.

La leyenda refleja el siguiente contenido:

Imp(eratori) [Cae]sar[i]
[M(arco) Au]r(elio) Ant(onimo) [P(io) F(elici) Aug(usto)]
Part(hico) Max(imo) Brit(tanico) M[ax(imo)]
Germanico Max(imo) Pont(ifici)
Max(imo) trib(unicia) pote [s](tate) XVII
Imp(eratori) III co(n)s(uli) IIII proco(n)s(uli)
Via Augusta
[m(ília) p(assum)] CCLXXXIII

Sector IV

Queda situado en el N del barranco de la Carrasqueta, en la zona conocida como El Puntarró. Está completamente aislado del resto del yacimiento. Los hallazgos son en general escasos y se reducen a tejas y otros materiales constructivos, entre los cuales había algunos tambores lisos de columna hoy desaparecidos. Esteve propone que la *mansio* corresponde a las ruinas encontradas en este sector IV, al Puntarró.

Como que esta es la parte del yacimiento más próxima al pueblo vecino de la Torre d'en Doméneç, en este se cuenta que «cuando hicieron la iglesia del pueblo llevaron muchas piedras de la Carrasqueta», suponiendo que se refiere a este sector del yacimiento. Ferran Arasa comprobó que en la iglesia de esta población hay muchos sillares desiguales y como repicados. Este sector había sido un olivar labrado solo superficialmente, pero en 1952 lo labraron para plantar cepas, encontrándose los cimientos de una construcción dividida en varias habitaciones y una cámara «como un aljibe», con cuatro esqueletos que se recogieron y fueron llevados al cementerio de la población.

Entre las ruinas había muchas tejas, fragmentos de cerámica común, hierros y algunas monedas de bronce: dos del emperador Claudio, una de Vítelio y otra de Domiciano. Según Ferran Arasa estos restos se corresponden con un antiguo mausoleo familiar, un sepulcro monumental que estaba decorado con columnas, con una cripta donde la última inhumación podía haber tenido lugar -según las monedas encontradas- hacia el final del siglo I o principios del II. De los hallazgos de este sector Francisco Esteve deduce que no tienen el carácter propio de una *villa* romana, sino más propio de una *mansio*, por su posición muy adecuada para establecer un campamento protegido por los dos barrancos que flanquean el lugar que ocupa, por lo cual le atribuye un carácter militar.

5.2. Determinación de sus valores:

La localización de L'Hostalot al lado de la vía, su cronología y la funcionalidad propuesta son argumentos favorables para la identificación de L'Hostalot como una *mansio* de la vía Augusta, argumento que se refuerza con el apoyo del hallazgo del miliario del emperador Caracala que data de los años 213-214. Esta *posta* debió de ser construida al mismo tiempo que la vía Augusta, posiblemente entre al tercer viaje del emperador Augusto, en los años 15-13 a. n. e., y los años 8-7 a. n. e., cuando se datan los primeros miliarios de la vía que lleva su nombre.

Según describe Raymond Chevalier la estructura de una *mansio* reúne varios sectores con funciones diferentes: un gran patio con pòrticos y entrada amplia para los vehículos, con abeuradero; establos; habitaciones para los viajeros; una taberna; baños; un hábitat próximo para los servicios (talleres, tiendas, etc); eventualmente un edificio administrativo, médico y enfermería; un santuario y una necrópolis. A su vez, Corsi señala que la triple función que tenían que cumplir las mansiones como establo (*stabulum*), granero (*horreum*) y hostal (*hospitium*) tiene que materializarse en la existencia de tres complejos arquitectónicos diferentes. Desde el punto de vista arqueológico este es posiblemente el rasgo distintivo más importante que permite identificar una *posta*:

exercia, la seua distribució espacial presenta una divisió en tres espais. En L'Hostalot, la funció dels dos complexos arquitectònics identificats sembla molt diferent. En el situat a l'extrem SE (sector I), l'estructura situada en la seua capçalera que presenta murs de gran grossària i contraforts pot identificar-se de manera preliminar com un *horreum* o graner, mentre que la resta de l'edifici podria estar dedicat a magatzem. Com es pot veure en nombrosos jaciments de diferents províncies de l'Imperi, una característica tècnica recurrent en els ambients interpretats com a graner és el reforç dels murs perimetrals mitjançant contraforts o semipilastres. Aquest element constitueix un indici de la funció de l'estructura com d'emmagatzematge.

El segon complex, situat immediatament al NNW (sector II), a pesar que les restes excavades no permeten completar la planta, sembla correspondre en una zona de caràcter residencial articulada al voltant d'un pati en el costat NE del qual existia un pòrtic. El fet que l'orientació dels dos complexos siga diferent, pot obeir a una adaptació a la topografia de la zona o també a la seua construcció en dos moments diferents. L'entrada al conjunt podria haver sigut pel costat SW i entre els dos complexos degué haver-hi un espai obert per a la circulació i accés al graner i magatzem.

Els dos complexos arquitectònics parcialment excavats es corresponen amb dos de les funcions que les mansions havien de complir com a *horreum* i *hospitium*. Els estables, i potser altres dependències, podrien haver sigut emplaçats a l'altre costat de la via, on també hi havia construccions actualment desaparegudes. La novetat més destacada de les actuacions realitzades en 2018 va ser la troballa d'un nou espai (E), fins ara no documentat, ocult sota una bassa de reg contemporània, que en ser desmantellada conservava restes d'una antiga estructura romana. Es tracta d'una resta de secció hemisfèrica de 2 m de diàmetre intern, bastida amb *opus caementicium*, que presenta una filada de rajoles en la seua base i el terç inferior. Presenta evidències a les parets d'haver sigut sotmesa a l'acció del foc, i tal vegada es va utilitzar com a forn. Aquesta troballa haurà de ser considerada quan s'interprete l'edifici, encara que no trenca completament les interpretacions realitzades per Ferran Arasa.

La seqüència arqueològica de les ocupacions de l'Hostalot-Ildum presenta tres fases d'ocupació de l'edifici:

– Fase 0: a aquesta fase pertanyen els murs de pedra en sec i els realitzats amb formigó i rajola que han sigut desmantellats. Aquesta fase queda datada en el segle XX.

– Fase I: a aquesta fase pertanyen les estructures construïdes amb maçoneria encarada i travada amb morter de calç i argila, elements constructius identificats a les estructures relacionades amb l'Hostalot, dels segles XVI-XIX.

– Fase II: a aquesta fase pertanyen les estructures construïdes amb formigó de calç antic (*opus caementicium*), que té els seus inicis en el segle I d. n. e. i que finalitzaria en algun moment del segle VI-VII d. n. e.

ANNEX II

Delimitació literal de l'entorn de protecció de la zona arqueològica del jaciment arqueològic de l'Hostalot-Ildum i dels béns patrimonials que se situen en aquest entorn

A) Justificació de la delimitació proposada:

L'entorn de protecció del bé d'interès cultural queda definit, tant literalment com gràficament, en els annexos que s'adjunten i formen part de la present proposta de resolució. Els criteris emprats per a establir l'entorn de protecció es basen en la legislació vigent en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, en relació amb l'establiment d'entorns mínims de protecció per a immobles situats en àmbits no urbans d'un espai comprés en una distància de 200 m a comptar del contorn extern del bé o dels seus hipotètics vestigis, d'acord amb els criteris següents:

– Topogràfics i paisatgístics, amb la inclusió de les terres, séquies i camins circumdants necessaris per a l'explotació agropecuària i pertanyents a una àmplia zona de cultiu al voltant del barranc de la Carrasqueta.

por las funciones específicas que ejercía, su distribución espacial presenta una división en tres espacios. En el Hostalot, la función de los dos complejos arquitectónicos identificados parece muy diferente. En el situado al extremo SE (sector Y), la estructura situada en su cabecera que presenta muros de gran espesor y contrafuertes puede identificarse de forma preliminar como un *horreum* o granero, mientras que el resto del edificio podría estar dedicado a almacén. Cómo se puede ver en numerosos yacimientos de diferentes provincias del Imperio, una característica técnica recurrente en los ambientes interpretados como granero es el refuerzo de los muros perimetrales mediante contrafuertes o semipilastres. Este elemento constituye un indicio de la función de la estructura como de almacenamiento.

El segundo complejo, situado inmediatamente al NNW (sector II), a pesar de que los restos excavados no permiten completar la planta, parece corresponder en una zona de carácter residencial articulada alrededor de un patio en el lado NE del cual existía un pórtico. El hecho que la orientación de los dos complejos sea diferente puede obedecer a una adaptación a la topografía de la zona o también a su construcción en dos momentos diferentes. La entrada al conjunto podría haber sido por el lado SW y entre los dos complejos debía de haber un espacio abierto para la circulación y acceso al granero y almacén.

Los dos complejos arquitectónicos parcialmente excavados se corresponden con dos de las funciones que las mansiones tenían que cumplir como *horreum* y *hospitium*. Los establos, y quizás otras dependencias, podrían haber sido emplazados al otro lado de la vía, donde también había construcciones actualmente desaparecidas. La novedad más destacada de las actuaciones realizadas en 2018 fue el hallazgo de un nuevo espacio (E), hasta ahora no documentado, oculto bajo una balsa de riego contemporánea, que al ser desmantelada conservaba restos de una antigua estructura romana. Se trata de un resto de sección hemisférica de 2 m de diámetro interno, andamio con *opus caementicium*, que presenta una hilada de baldosas en su base y el tercio inferior. Presenta evidencias a las paredes de haber sido sometido a la acción del fuego, pudiendo haber sido utilizado como horno. Este hallazgo deberá de ser considerado en la hora de interpretar el edificio, aunque no rompe completamente las interpretaciones realizadas por Ferran Arasa.

La secuencia arqueológica de las ocupaciones de L'Hostalot-Ildum presenta tres fases de ocupación del edificio:

– Fase 0: a esta Fase pertenecen los muros de piedra en seco y los realizados con hormigón y baldosa que han sido desmantelados. Esta fase queda datada en el siglo XX.

– Fase I: a esta Fase pertenecen las estructuras construidas con mampostería careada y trabada con mortero de cal y arcilla, elementos constructivos identificados a las estructuras relacionadas con el Hostalot, de los siglos XVI-XIX.

– Fase II: a esta fase pertenecen las estructuras construidas con hormigón de cal antiguo (*opus caementicium*), que tiene sus inicios en el siglo I d. n. e. y que finalizaría en algún momento del siglo VI-VII d. n. e.

ANEXO II

Delimitación literal del entorno de protección de la Zona Arqueológica del yacimiento arqueológico L'Hostalot – Ildum y de los bienes patrimoniales que se sitúan en dicho entorno

A) Justificación de la delimitación propuesta:

El entorno de protección del Bien de Interés Cultural queda definido, tanto literal como gráficamente, en los Anexos que se adjuntan y forman parte de la presente propuesta de Resolución. Los criterios empleados para establecer el entorno de protección se basan en la legislación vigente en el ámbito de la Comunidad Valenciana, Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano, en relación con el establecimiento de entornos mínimos de protección para inmuebles situados en ámbitos no urbanos de un espacio comprendido en una distancia de 200 m a contar desde el contorno externo del bien o de sus hipotéticos vestigios, de acuerdo con los criterios siguientes:

– Topográficos y paisajísticos, con la inclusión de las tierras, acequias y caminos circundantes necesarios para la explotación agropecuaria y pertenecientes a una amplia zona de cultivo alrededor del barranco de la Carrasqueta.

– Arqueològics: L'àmbit comprén la zona excavada i no excavada al voltant del jaciment i el possible traçat de la via Augusta. Es tracta d'àrees limítrofes susceptibles de noves troballes relacionades amb la *mansió* i que identifiquem com els sectors III i IV de L'Hostalot, espais molt afectats per tasques agrícoles i moviments de sediment en els quals apareixen restes mobles, però no restes estructurals fins al moment.

– Administratius: Delimitació d'un polígon irregular que forma l'entorn del jaciment arqueològic de l'Hostalot-Ildum i que transcorre per límits de parcel·les, camins, séquies i accidents naturals que faciliten la seua definició.

Comprén els polígons 3, 9 i 10 del terme municipal de Vilanova d'Alcolea. En el polígon 3 queden dins de l'àmbit de protecció les parcel·les 82, 83, 84, 85, 78 i els camins i barrancs assenyalats com 9022, 9004, 9007 i 9006. En el polígon 9 queden dins de l'àmbit de protecció les parcel·les 5 (part), 357, 355 (part) i part dels camins i barrancs 9011, 9002 i 9001. En el polígon 10 queda dins de l'àmbit de protecció part de la parcel·la 535 i part del camí 9002.

B) Delimitació literal de l'entorn de protecció:

Origen punt A1: coordenada 30S 761609,4460545.

Línia delimitadora. Sentit horari.

Punto	Est	Nord
1	761609	4460545
2	761779	4460394
3	761699	4460279
4	761690	4460287
5	761676	4460275
6	761671	4460281
7	761656	4460270
8	761650	4460258
9	761629	4460244
10	761659	4460208
11	761660	4460199
12	761652	4460187
13	761627	4460197
14	761598	4460199
15	761549	4460235
16	761486	4460244
17	761426	4460235
18	761392	4460237
19	761372	4460287
20	761335	4460330
21	761309	4460403
22	761362	4460497
23	761373	4460589
24	761394	4460672
25	761494	4460610
26	761546	4460527
27	761558	4460552
28	761584	4460543

Terme municipal de Vilanova d'Alcolea (Castelló). Polígons. Parcel·les. Referències Cadastrals:

Polígon 3. HORTALS

Parcel·les	Referències cadastrals
82	12132A003000820000EG
83	12132A003000830000EQ
84	12132A003000840000EP
85	12132A003000850000EL
78	12132A003000780000EY
9022	12132A003090220000ER
9004	12132A003090040000EA
9007	12132A003090070000EG (part)
9006	12132A003090060000EY (part)

– Arqueológicos: El ámbito comprende la zona excavada y no excavada alrededor del yacimiento y el posible trazado de la vía Augusta. Se trata de áreas limítrofes susceptibles de nuevos hallazgos relacionados con la *mansión* y que identificamos como los sectores III e IV de l'Hostalot, espacios muy afectados por tareas agrícolas y movimientos de sedimento en los que aparecen restos muebles, pero no restos estructurales hasta el momento.

– Administrativos: Delimitación de un polígono irregular que forma el entorno del yacimiento arqueológico de L'Hostalot-Ildum y que transcorre por límites de parcelas, caminos, acequias y accidentes naturales que facilitan su definición.

Comprende los polígonos 3, 9 y 10 del término municipal de Vilanova d'Alcolea. En el polígono 3 quedan dentro del ámbito de protección las parcelas 82, 83, 84, 85, 78 y los caminos y barrancos señalados como 9022, 9004, 9007 y 9006. En el polígono 9 quedan dentro del ámbito de protección las parcelas 5 (parte), 357, 355 (parte) y parte de los caminos y barrancos 9011, 9002 y 9001. En el polígono 10 queda dentro del ámbito de protección parte de la parcela 535 y parte del camino 9002.

B) Delimitación literal del entorno de protección:

Origen punto A1: Coordenada 30S 761609,4460545.

Línea delimitadora. Sentido Horario.

Punto	Este	Norte
1	761609	4460545
2	761779	4460394
3	761699	4460279
4	761690	4460287
5	761676	4460275
6	761671	4460281
7	761656	4460270
8	761650	4460258
9	761629	4460244
10	761659	4460208
11	761660	4460199
12	761652	4460187
13	761627	4460197
14	761598	4460199
15	761549	4460235
16	761486	4460244
17	761426	4460235
18	761392	4460237
19	761372	4460287
20	761335	4460330
21	761309	4460403
22	761362	4460497
23	761373	4460589
24	761394	4460672
25	761494	4460610
26	761546	4460527
27	761558	4460552
28	761584	4460543

Termino Municipal de Vilanova d'Alcolea (Castellón). Polígonos. Parcelas. Referencias Catastrales:

Polígono 3. HORTALS

Parcelas	Referencias cadastrales
82	12132A003000820000EG
83	12132A003000830000EQ
84	12132A003000840000EP
85	12132A003000850000EL
78	12132A003000780000EY
9022	12132A003090220000ER
9004	12132A003090040000EA
9007	12132A003090070000EG (parte)
9006	12132A003090060000EY (parte)

Polígon 9. PUNTARRÓ i PLA DE LA ROSA

Parcel·les	Referències cadastrals
5	12132A009000050000EL (part)
6	12132A009000060000ET
7	12132A009000070000EF
357	12132A009003570000EL
355	12132A009003550000EQ (part)
9011	12132A009090110000EX (part)
9002	12132A009090020000EF (part)
9001	12132A009090020000EF (part)

Polígon 10. RIU ROQUES

Parcel·les	Referències cadastrals
535	12132A010005350000EF (part)
9001	12132A010090010000EZ (part)
9002	12132A010090020000EU (part)

Es delimita un polígon irregular que forma l'àmbit de protecció de jaciment romà i medieval de l'Hostalot-Ildum, iniciat en el punt 1, situat en la confluència de les parcel·les 70, 78 i 9012 del polígon 3 continuant pel límit de les dues primeres fins a arribar a la parcel·la 9017 on es dirigeix al sud-oest pel límit de la parcel·la 78 i 85. Travessa la carretera CV-1440 pel límit sud de la parcel·la 535 del polígon 10 i la travessa entre les seues subparcel·les b i c. Travessant la carretera CV-10. Des d'aqueix punt i amb direcció quasi nord discorre, ja pel polígon 9, entre els límits de les parcel·les 354 i 355 i creuant aquesta última i continuant entre les parcel·les 356 i 357, creuant el barranc de la Carrasqueta fins al límit nord de la parcel·la 5 on gira en sentit est, per a després d'algunes irregularitats a conseqüència de la morfologia de cada parcel·la arribar al punt inicial.

En l'àmbit de protecció queda inclòs el barranc de Carrasqueta, per localitzar-se en el seu interior la Font de la Carrasqueta, de la qual brota aigua pràcticament tot l'any i de la qual no es descarta que pugua ser utilitzada en l'antiguitat.

C) Béns patrimonials situats en l'entorn de protecció. Patrimoni arqueològic i etnològic:

- El Puntarró
- Pedrera

ANNEX III

Normativa de protecció de la zona arqueològica de la Picola i del seu entorn

Article 1. Règim de la zona arqueològica

El jaciment arqueològic de l'Hostalot-Ildum, en el terme municipal de Vilanova d'Alcolea (Castelló), és un bé d'interés cultural, amb la categoria de zona arqueològica, es regirà pel que es disposa en la secció segona del capítol III del títol II de Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, per als béns immobles d'interés cultural, així com pels plans especials, o instruments urbanístics d'anàleg contingut que, si escau, s'aproven. Qualsevol actuació que es pretenga realitzar en aquest estarà sotmesa a la prèvia i preceptiva autorització de la direcció general competent en matèria de cultura amb caràcter previ al seu inici i a l'atorgament de llicència municipal, si és el cas, quan aquesta siga preceptiva, sense perjudici de l'íntegra aplicació al referit jaciment del títol III de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, i del Decret 107/2017, de 28 juliol, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament de regulació de les actuacions arqueològiques en la Comunitat Valenciana.

Article 2. Usos permesos en l'immoble i el seu entorn

Els usos permesos seran tots aquells que contribuïsquen a la investigació, la posada en valor, el gaudi patrimonial del bé, així com els usos històrics comuns o els existents en l'actualitat. L'autorització particularitzada d'ús o qualsevol canvi d'ús requerirà la prèvia autorització de l'òrgan competent en matèria de cultura.

Polígono 9. PUNTARRÓ y PLA DE LA ROSA

Parcelas	Referencias cadastrales
5	12132A009000050000EL (parte)
6	12132A009000060000ET
7	12132A009000070000EF
357	12132A009003570000EL
355	12132A009003550000EQ (parte)
9011	12132A009090110000EX (parte)
9002	12132A009090020000EF (parte)
9001	12132A009090020000EF (parte)

Polígono 10. RIU ROQUES

Parcelas	Referencias cadastrales
535	12132A010005350000EF (parte)
9001	12132A010090010000EZ (parte)
9002	12132A010090020000EU (parte)

Se delimita un polígono irregular que forma el ámbito de protección de yacimiento romano y medieval de L'Hostalot-Ildum, iniciado en el punto 1, situado en la confluencia de las parcelas 70, 78 y 9012 del polígono 3 continuando por el límite de las dos primeras hasta alcanzar la parcela 9017 donde se dirige al suroeste por el límite de la parcela 78 y 85. Cruza la carretera CV-1440 por el límite sur de la parcela 535 del polígono 10 y la atraviesa entre sus subparcelas b y c. Cruzando la carretera CV-10. Desde ese punto y con dirección casi norte discurre, ya por el polígono 9, entre los límites de las parcelas 354 y 355 y cruzando esta última y continuando entre las parcelas 356 y 357, cruzando el barranco de la Carrasqueta hasta el límite norte de la parcela 5 donde gira en sentido este, para después de algunas irregularidades como consecuencia de la propia morfología de cada parcela alcanzar el punto inicial.

En el ámbito de protección queda incluido el barranco de Carrasqueta, por localizarse en su interior la Font de la Carrasqueta, de la que brota agua prácticamente todo el año y de la que no se descarta pueda ser utilizada en la antigüedad.

C) Bienes patrimoniales ubicados en el entorno de protección. Patrimonio arqueológico y etnológico:

- El Puntarró
- Cantera

ANEXO III

Normativa de protección de la zona arqueológica de La Picola y de su entorno

Artículo 1. Régimen de la zona arqueológica

El yacimiento arqueológico de L'Hostalot-Ildum, en el término municipal de Vilanova d'Alcolea (Castelló), es un bien de interés cultural, con la categoría de zona arqueológica, se regirá por lo dispuesto en la sección segunda del capítulo III del título II de Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, para los bienes inmuebles de interés cultural, así como por los planes especiales, o instrumentos urbanísticos de análogo contenido, que en su caso se aprueben. Cualquier actuación que se pretenda realizar en el mismo estará sometida a la previa y preceptiva autorización de la dirección general competente en materia de cultura con carácter previo a su inicio y al otorgamiento de licencia municipal en su caso, cuando esta resulte preceptiva, sin perjuicio de la íntegra aplicación al referido yacimiento del título III de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, y del Decreto 107/2017, de 28 julio, del Consell, por el que se aprueba el Reglamento de regulación de las actuaciones arqueológicas en la Comunitat Valenciana.

Artículo 2. Usos permitidos en el inmueble y su entorno

Los usos permitidos serán todos aquellos que contribuyan a la investigación, la puesta en valor, el disfrute patrimonial del bien, así como los usos históricos comunes o los existentes en la actualidad. La autorización particularizada de uso o cualquier cambio de uso requerirá de la previa autorización del órgano competente en materia de cultura.

Pel que fa a la utilització dels terrenys agrícoles, l'ús podrà ser el mateix que en l'estat actual, amb l'única condició que estarà prohibida la realització de treballs de llaurada a una profunditat superior a trenta centímetres, així com plantar nous arbres o arbustos de tija llarga.

Article 3. Règim d'intervenció en l'entorn

Qualsevol intervenció que pretenga realitzar-se en l'entorn de protecció de la zona arqueològica, excepte les quals manifestament carezquen de transcendència patrimonial, requerirà la prèvia autorització de la conselleria competent en matèria de cultura. Aquesta autorització s'emetrà aplicant els criteris de la present normativa i en defecte d'això els enumerats en la Llei 4/1998 d'11 de juny del patrimoni cultural valencià. La proposta d'intervenció haurà de definir el seu abast i anar acompanyada de la documentació tècnica oportuna que permeta l'avaluació patrimonial. També haurà d'especificar la ubicació parcel·l·lària, així com adjuntar les fotografies que permeten constatar la situació actual i la seua transcendència patrimonial. Transcorregut el termini de tres mesos la sol·licitud, s'entendrà denegada per silenci administratiu.

Article 4. Preservació del paisatge històric, arqueològic i dels béns que el conformen

A fi de preservar el paisatge de la zona arqueològica i la integritat del jaciment arqueològic i del mateix paisatge:

1. No s'autoritzarà cap edificació nova, siga qui siga el seu ús, excepte aquelles edificacions vinculades a la protecció i/o divulgació del jaciment.

2. Els edificis existents no podran augmentar el seu volum edificat. El seu acabat exterior haurà d'atindre's a l'ambient rústic en el qual estan situats.

3. Queden expressament prohibits els moviments de terres i excavacions amb incidència paisatgística, excepte aquells moviments que siguin necessaris per a l'estudi i conservació del jaciment. Així mateix es prohibeixen les senyalitzacions de tipus publicitari, el magatzematge a l'aire lliure de materials i l'abocament de residus.

4. Totes les intervencions en l'entorn han de contemplar les cauteles arqueològiques previstes en l'article 62 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià. En qualsevol cas, les actuacions arqueològiques hauran de ser autoritzades per la conselleria competent en matèria de cultura, d'acord amb l'article 60 de mateixa llei.

5. Per a qualsevol actuació sobre la via Augusta s'estarà al que es disposa en el Pla director de recuperació de la via Augusta.

Article 5. Intervencions arqueològiques

Per a la realització d'intervencions arqueològiques en el jaciment declarat bé d'interès cultural i el seu entorn es requerirà, de conformitat amb l'article 20 del Decret 107/2017, de 28 de juliol, del Consell pel qual s'aprova el Reglament de regulació de les actuacions arqueològiques en la Comunitat Valenciana, la presentació d'un pla general d'investigació que continuarà la descripció detallada dels objectius del pla, fases d'execució i duració d'aquestes, així com una proposta motivada d'àrea de reserva arqueològica del jaciment, segons el que es disposa en l'article 66 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià. El pla general d'investigació haurà de ser autoritzat per l'òrgan competent en matèria de cultura. El pla general d'investigació no serà necessari per a les següents intervencions arqueològiques:

1. Les que es manifesten com d'urgent realització, tant per motius de conservació i manteniment com per altres motius, sempre que així es justifique, i la urgència siga corroborada per l'òrgan competent en matèria de cultura.

2. La documentació gràfica que no implique tècniques analítiques.

Article 8. Pla especial de protecció

De conformitat amb el que prescriuen els articles 34.2 i 39.4 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del patrimoni cultural valencià, l'Ajuntament de Vilanova d'Alcolea haurà de redactar un pla especial de protecció de la present zona arqueològica en el termini d'un any a comptar de la publicació de la present declaració en el DOGV.

En lo que se refiere a la utilización de los terrenos agrícolas el uso podrá ser el mismo que en el estado actual, con la única condición de que estará prohibida la realización de trabajos de arada a una profundidad superior a treinta centímetros, así como plantar nuevos árboles o arbustos de tallo largo.

Artículo 3. Régimen de intervención en el entorno

Cualquier intervención que pretenda realizarse en el entorno de protección de la Zona Arqueológica, salvo las que manifestamente carezcan de trascendencia patrimonial, requerirá la previa autorización de la conselleria competente en materia de cultura. Esta autorización se emitirá aplicando los criterios de la presente normativa y en su defecto los enumerados en la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano. La propuesta de intervención deberá definir su alcance e ir acompañada de la documentación técnica oportuna que permita la evaluación patrimonial. También deberá especificar la ubicación parcelaria, así como adjuntar las fotografías que permitan constatar la situación actual y su trascendencia patrimonial. Transcurrido el plazo de tres meses la solicitud se entenderá denegada por silencio administrativo.

Artículo 4. Preservación del paisaje histórico, arqueológico y de los bienes que lo conforman

A fin de preservar el paisaje de la zona arqueológica y la integridad del yacimiento arqueológico y del mismo paisaje:

1. No se autorizará edificación nueva alguna, cualquiera que sea su uso, excepto aquellas edificaciones vinculadas a la protección y/o divulgación del yacimiento.

2. Los edificios existentes no podrán aumentar su volumen edificado. Su acabado exterior deberá atenerse al ambiente rústico en el que están situados.

3. Quedan expresamente prohibidos los movimientos de tierras y excavaciones con incidencia paisajística, salvo aquellos movimientos que sean necesarios para el estudio y conservación del yacimiento. Así mismo se prohíben las señalizaciones de tipo publicitario, el almacenaje al aire libre de materiales y el vertido de residuos.

4. Todas las intervenciones en el entorno deben contemplar las cauteles arqueológicas previstas en el artículo 62 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano. En cualquier caso, las actuaciones arqueológicas deberán ser autorizadas por la conselleria competente en materia de cultura, de acuerdo con el art. 60 de misma ley.

5. Para cualquier actuación sobre la vía Augusta se estará a lo dispuesto en el Plan director de recuperación de la vía Augusta.

Artículo 5. Intervenciones arqueológicas

Para la realización de intervenciones arqueológicas en el yacimiento declarado bien de interés cultural y su entorno se requerirá, de conformidad con el artículo 20 del Decreto 107/2017, de 28 de julio, del Consell por el que se aprueba el Reglamento de regulación de las actuaciones arqueológicas en la Comunitat Valenciana, la presentación de un plan general de investigación que contendrá la descripción detallada de los objetivos del plan, fases de ejecución y duración de las mismas, así como una propuesta motivada de área de reserva arqueológica del yacimiento, según lo dispuesto en el artículo 66 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano. El plan general de investigación deberá ser autorizado por el órgano competente en materia de cultura. El plan general de investigación no será necesario para las siguientes intervenciones arqueológicas:

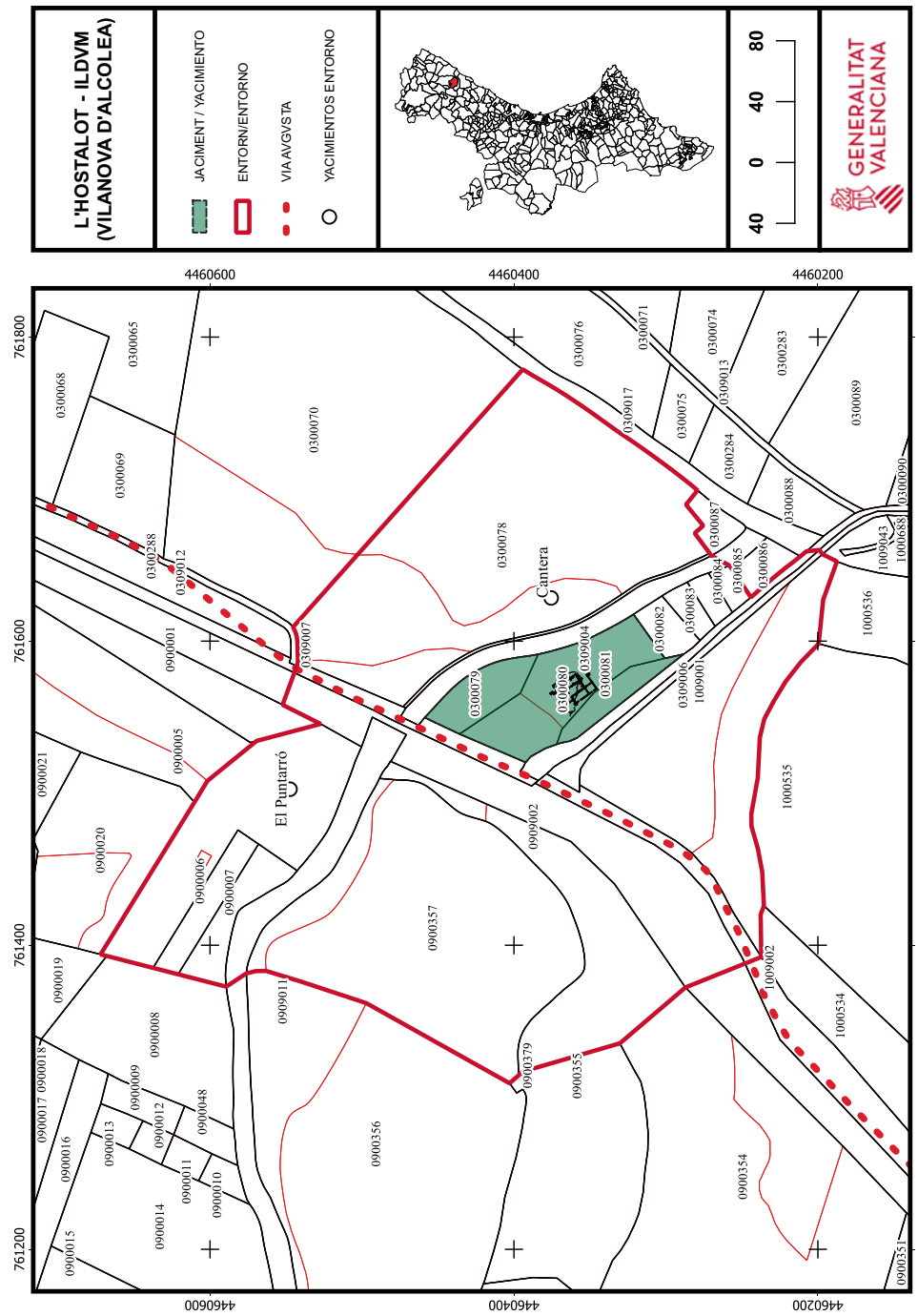
1. Las que se manifiesten como de urgente realización, tanto por motivos de conservación y mantenimiento, como por otros motivos, siempre que así se justifique, y la urgencia sea corroborada por el órgano competente en materia de cultura.

2. La documentación gràfica, que no implique técnicas analítiques.

Artículo 8. Plan especial de protección

De conformidad con lo que prescriben los artículos 34.2 y 39.4 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del patrimonio cultural valenciano, el Ayuntamiento de Vilanova d'Alcolea deberá redactar un plan especial de protección de la presente zona arqueológica en el plazo de 1 año a contar desde la publicación de la presente declaración en el DOGV.

ANNEX IV / ANEXO IV
Documentació gràfica / Documentación gráfica

L'HOSTALOT - ILDVM (MILANOVA D'ALCOLEA)	<p>JACIMENT / YACIMIENTO </p> <p>ENTORMENTORNO </p> <p>VIA AVGVSTA </p> <p>YACIMIENTOS ENTORNO </p>			 GENERALITAT VALENCIANA
--	---	--	---	--

